

AKATALPA

Haziran 2012 - Sayı 150

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Tahir ABACI

Hüseyin PEKER

BOZ TEPE

Boz tepe, şehrin dik kafası, hafızaya en yakın yeri
Boz tepede bir merdiven, hayat imhadır
Merdivende bir ev, hayat inşâdır

Merdiveni çıktım, belki indim
Açtım girdim, belki çıktım
Anların matematiği rüzgâr gülü, rüzgârla hemşeri

Divanda yan gelmiş gönül erleri, hepsi gizli yaralı
Güneş kilim dokur, ezgi kanatır, nergis incitir

Oysa kıştır, şehirlerin kefeni değil uykusu
Çıkmadım, açmadım, eksilmedim dipsiz aynada
Geçerken gördüm, yağarken gördüm, rüyada gördüm

Çıktım çıktım, önemli menzildi
Koşarak çıktım, yoktu hiçbir önemi

Divana oturdum, selamlandım, kargışlandım da
Göz bebeği oldum pencerenin, ruhu kesildim kapının

Kışlar gelip geçti, gönüllerde erken bahar oldu
Katarlar gelip geçti, eski yaradır, kanlanmaz oldu

Bindi gitti dediler, bir tomar evrakla, ama ne
Kavşak bir istasyondan dört yöne bakışumlu

Gitti bindi dediler, efsane kıldılar cesaretini
Balaban baktım ki bir şey anlatmasın gözlerim

Çamurdu yollar, ömür iniştir
Merdiven dik, ölüm yokuştur

Gönül erleri serilmiş yatar, hepsi gizli yaralı
Maşrapa kalaysız, su bakırın sitemine katlanmaz
Köşedeki kovada pınar suyu üç günlük ağı
Eski neşe yok sazda, eski örümcek ise hâlâ arustakta
Meşk bayat ama o türkü hâlâ dost canlısı, hâlâ şehirler kurar

Geçti gitti tren, bir uzun hava boyunca gidecek de daha
Sallandı bina, sallandı ve zamana çakılı kaldı
Boz tepe bulutlar hizası...

ÖLÜM DAVETİYESİ

başım düşecek bedenimden
gözlerimi yeşile boyatayım derim
çöpü karıştırayım sokak köpeklerinden
onlarla yorulmuş figürlerden

başım düşecek gökdelenlerden
dal bacaklı çocuklar doğacak, neyse!
bana sevmeyi öğrettin sen
bulutları yığıdın şehrimin üstüne
potadan kaçan her top bende, bu yüzden!

mangal külü kalmadı içimde, her kadın benim!
göğüsler içimde, kalçalar bitişte!
beyaz çoraplı biriyim, ipliğim kendi kumaşımdan
ben kalemi seçtim, kasketim vardı, incelttim!
kısa devreler yaşıyorum ömrümden

dişlerim bembeyaz senin yüzünden
düğme dikmeden büyüyen biri
anadolu'ya barut kaçırdım, dirilmiş ölüleri
koyu renkli şişelerle anlattım
içe doğru büyüyenlerden
bardakları kırdım dinleyesin diye!

başım düşecek boş bir arsadan
hepimiz kukla mıyız suçluyum dediğimde?
suçluyum, un sepeleyip duruyorum böreğine
çok kolay şekilde ot bulabilirim araziden
ocağım batmış, kepenklerim kapanmış
başım düşecek, kalbimi kanattım desene!

akrep ve yelkovan titriyor
taç ve kerpiç konuşuyor
ben dilsizim dostum
tebeşire bastır sesimi
öğretmenim her şeyimi silebilir
sokağa taşımayı düşündüm şiirlerimi
kuma gömdüm plajlarda
yıldızlar çimleniyor masal anlatarak
ölüm davetiyesi var işin içinde
suçluyum demek için kan damlatarak

Tahir Abacı, Hüseyin Alemdar, Nilüfer Altunkaya, Suat Kemal Angı, Serap Aslı Araklı, Gökhan Arslan, Yako Asdeso, Yılmaz Bozan, Sulhi Ceylan, Hüseyin Avni Cinozoğlu, Ergül Çetin, Hatice Asiltürk Çetinkaya, Ramis Dara, Metin Dikeç, Erdinç Dinçer, Pınar Doğu, Orhan Emre, Mehmet Erikli, Seda Eriş, Osman Serhat Erkekli, Mustafa Eroğlu, Alper T. İnce, Ozan Kaçar, Duygu Kankaytsın, Ali Karagöz, Müştehir Karakaya, Özge Kocatürk, Hüseyin Köse, Erhan Mıncız, Gizem Okulu, İbrahim Oluklu, Musa Öz, Seyhan Özdamar, Tolga Özen, Hüseyin Peker, Mehmet Rayman, Mustafa Burak Sezer, Ertan Şahin, Uluer Oksal Tiryaki, Tuncer Uçarol, İlayda Vurdum, Cavit Işık Yavuz, Berker Yörgüç.

Hüseyin ALEMDAR

SÜRÇ-İ LÂL

- 1
Kimi gitsem kadr'ânım kendim--kan ve ân!
- 2
kalbim gövde mi anlatan iç sayfalar
- 3
gamzene rağmen ilmeğim boynumda--
bildiğim ve hâlâ diyemediğim aşk A/h!/rzu heyhat
aşk, cinsel ve platonik espas!
- 4
Vefâ (en birer *ur* her biriniz
dokun'*ur* dokunmaz--
- 5
âh, her ünlemim
nasıl da boşluğa bakma basamaklarım!
- 6
dinleyen insan mesafe ve imge midir!
her aksanım merhamet cümlesi de
her mesafem gez göz arpacık...
- 7
adım Hü se yin değil de kısa parabellum bazen
upuzun bir Allah!

Gökhan ARSLAN

ÖLÜM ODASI, YAŞAM ODASI

yürüdükçe, körelmiş mağara ağzlarına benzedi hayat
o kadar uzun kaldım ki ağacın üstünde
ağacın dalı oldum

kır beni

kalbinde kızıl bir doğum lekesiyle gelmiştin sen
sana benzettiğim kadınlar kadar güzeldin
bir adanın yukarıdan görünüşü
ikizini kaybetmiş sonyaz kırmızı
yıllardır bekletilen bir cesedi alnından öpmüştün

biliyordun dünyanın kıkırdak olduğunu
dokundukça gevşediğini eşyaların
bundandı geçmişe merdiven
arzuya yatırım bundandı

asla karşılaşmayan iki dağ gibiydik seninle
suyun getirdikleriyle avunduk hep
ben dişleri çoktan atmış fermuar
sen çocuğun rüyasına giren güneyle hayvan
teninde bozulmuş patika izleri

şimdi acılar doğuran bir denizin karşısındayız
sevişmiyoruz, savaştığımız bari

Hüseyin KÖSE

DÜN GİBİ YENİYDİ BUGÜN GİBİ GERÇEK

Simli balık gözlerimizi kırparken suda
Geçip gittik farkında olmadan birbirimizi

Evler avlar perdelerde puslu düşüncemizi
Hep yarım bir ses gibi yaşamının kışı- kalbim!
Keşke her güzel suçu seninle başlatmanın
Bakışlara tart etmeden sokulmanın taşsız bir sapanı olsaydı
Yok gizlenecek yerimiz huysuzluğumuzdan başka

Karşıydım sana, sihrin de karşısındaydım bu yüzden
Dün gibi yeniydi, bugün gibi gerçek
Bir bildiği vardı bu eksilişlerin elbet
Kalbin en bulanık saatleri için

Gözlerden kaybolmanın banklarıydım ilk zaman
Sen oturasın diye bıraktığım boşlukta
Yokluğuna adını veren kum, bahçeler, düşler
O hangi dönüş yolunun çözümlü palamarıydı
Alnımı beyaz bir atın alnına dayayan keder?

Kıymeti kıyametinden menkul aşkların arafındandı
Yoksa dilimizde kelimeler üflenecek sur
Şairdim suların sellere gittiğiydim
Ebedi sözcüklerde kürek mahkûmu
Bir dalı anladınsa hani ağaç sensindir artık
Hasmısın önünde bütün rüzgârların

Sen ki onca kınalı sözün ebeliğini yaptın
Dün gibi erkendi, yarın kadar geç
Elindeki güzel çocuğa bakmayacak mısın?

10 Mart-22 Nisan 2012

Serap Aslı ARAKLI

HÜRMETEN

işte mart yine gitti kalkık yaka baharı terk edip
ayların en zalimi nisan da gider birazdan!
ah, haziranı aşk ve ölümle ölçmek için
saat başı Mayakovski okumalıyım deli engerek
şairini köpeği yapan Lili'den nefret ederek

ne çare saçım da benim de Elsa'ya benzemez
babam olmasa ne Valéry bilecektim ne Baudelaire
ah, Rimbaud okudum okuyalı kalbime Fransızım!
en zaliminden Aragon okumalıyım nisanı öldürerek
şairini boşluk minderini yapan Elsa'dan nefret ederek

bana bak, gözlerimi kalbimle öldürdüm beni üzme
saçlarım *saman sarısı* aksa da ben Piraye değilim
ah, suçum sen de ağrılarımın hepsi *ben* bir kırık!
içimi onara onara Nâzım okumalıyım hazirana dek
şairini sandıklara kilitleyen Piraye'den nefret ederek
ellerimi bırak, şiiri gitmeyen her şeyden nefret ederim!

Çamlıca, 30 Mart 2012

SENİ ŞİMDİ

Seni şimdi dolu anacağım
Çok şalvarlı bir sevdayı

Öykünü onaran harfler bulmalıyım

Akıp duran gelincik kanı
Bir tozlu eda
Değer geçer ekinlerin topuğuna

Şimdi gel de yoğun git

Seni şimdi derin anacağım
Çok terli bir hatırayı

Yağmuru güneşle yıkayıp iyice
Tozunu almalı okşamalı
Uzanıp senin koynuna yazmalı

Seni şimdi yalın bulacağım

Seda ERİŞ

TANRI'NİN RİTMİ

İri şakayık çiçekleri adına konuşan tanrı
Susturur konuşulamayanın yorucu müziğini.
Sıkıntıyla yanıtlanışı gibi bilinmezlikten gelenlerin
Ve perdelenişi ses kümelerinin
Huzursuz açılışları boyuna
Dipçiklerinde andırır sonsuza hazır gülümseyişi.

Paeonia: Nüksettiren hisleniş
Doğurgan kalıtlarını savur üstüme
Tanrı bile bilemeyecek acılarını tek çiçekli
Bakışımın kayıp esrarını dikeceğiz ısrarla
Yürüyüp gideceğiz sonra. Aynı toprağa.

Paeonia “Çünkü hayat bir satırbaşı değildir.”
Eskiyip gitmeyecek mi sanırsınız yorulunca
Tanrı'nın ritmi miller ötesinden
Ağırkanlı sislenişidir yüreğin hafif taşkınlıklar
Yapar oluklardan sızınca kan.

Tanrı'nın yorucu müziği
Ölü bir şakayık'ın önünden geçer
İnciteceğinden habersiz
Oluklardan sızınca kan hafif taşkınlıklar
Yapar yüreğin.

Dipçiklerinde andırır sonsuza hazır gülümseyişi.

MANASTIRDA PİYANOSUZ

0.
Ey büyük su! Yalnızlığını hatırla
Zaman biter. Tanrı dirilir.

I.
Gül mihmandarı söyle
nedir ömrümüzün tekrarı
solması nostaljidir
gülün açması devrim ise
ne kadar sürer olgunluğu
dirimini hep onulmaz hatıralara borçlu
tenha bir gülün

II.
Anılar hafızı
ağıt yakabildin mi nihayet ve kimbilir
kaçıncı kelimedede öldürdün kendini
yoksa kim yazabilir solgun bir gülün vasiyetini
yetmiyordu artık hiçbir büyü
inandırmaya bizi dünyaya
kelimeleri unutarak yazmanın mümkünatına
oysa bir zamanlar
ne çabuk hayran kalırdık her şeye
uğulduyorduk hâlâ gül
eskizler tamamlanmamıştı daha

III.
ve melek yeniden haykırdı
Bir kanat daha
Bir kanat daha
ve binlerce binlerce gül
bizi öldürebilir taammüden
dokunurken ilkin kendimize
solgun muydu gül hakikaten?
hüzün yedeğimizdir yaşamak için
ahşaptır akşamlar hep yanar sözlerimizde
gülün vasiyetini yazmaktayız mütemediyen

eksiliyordu su ve nedir ki aslında eksilmek
kendini sevelemekten başka
kaç defa büyülendik yaşamak için
kimbilir kaç defa
söylemek mi teslimiyettir söylememek mi?
karanlığını seçemez kimse
eğer ölüm yoksa
henüz erken çözü anlamak için
su uzmanıyız hâlâ

∞.
Hiç melek görmedik
Ey büyük su! Yalnızlığını anla

İZZET GÖLDELİ ŞİİRLERİNDE YEME İÇMELER

Tuncer UÇAROL

Şiirimizden İki Örnekçe

Ankara'da yayımlanan öykü ve şiir dergisi *Lacivert*'te "Sofradan Edebiyata" konulu bir sormaca açılmıştı. Bu sormacaya ben de katıldım. Bazı tanıdık yazarların da bu sormacaya katılmasına aracılık ettim. Çünkü şiirlerimize değişik izleklerden bakılmasında eleştiri ve incelemeler açısından yarar var. Öylece şiirin yapısını ve şairleri daha derin, daha değişik görme pencereleri ortaya çıkıyor.

Hemen şunu belirtiyim ki şiirde yeme içmeler çok arkalarda duruyor. Daha çok değiniler, göndermeler, yeme içmeye ilişkin söz varlıklarını değişmece (mecaz), imgelem anlamında kullanmalar görülüyor. Bu izleklerin işlenmesi romana, filme, tiyatro oyununa, televizyon dizilerine çok uygun düşüyor.¹

Çünkü şiirin yapısı kaldırmıyor bu kültürü. Diyelim ki duygusal ağırlıktan uzaklar; iticiler. Sayfalarca anlatılmayı istiyorlar. Eh! Şiir türü, yaşamı da yeterince kucaklayamıyor. Sözcük dağarcığı sınırlı... Özellikle de Garip Şiirimiz ve Nâzım Hikmet Şiiri öncesinde...

Yaşama çok sokulur sandığımız Halk şiirimiz bile öyle! Sözlük yazarı ve şair Ali Püsküllüoğlu'nun *Türk Halk Şiiri Antolojisi*² arkasında 18 sayfalık bir sözlükçe var. Ancak orada yer alan eski yeme içme sözcüklerinin ne yazık ki çoğu Osmanlıca; Divan Şiiri etkisiyle halk şairlerimizin ağzına yapışmışlar. Bunların da çoğu şaşılacak sayıda içki kavramı; onlar da hem temel anlamlarında hem değişmece anlamlarında kullanılmış: Âb, bâde, câm (şarap bardağı), câm-ı elest, cur'a (yudum, bardağın dibinde kalan), dem, dolu, duhan (tütün), esrik, hamr (şarap), harâbat (harabeler, meyhaneler), humâr (içkiden sonraki baş ağrısı), mest, mestâne, müdam (devam eden, eski şarap), mül (şarap), peymâne (büyük bardak), pîr'i mugân (meyhaneci), sahba (şarap), sahba-yı hicran, sâki...

Gerçek yaşamla ilgili yeme içme sözcükleri oldukça az 18 sayfada.

Daha da önemlisi "antoloji"de yeme içmeyle doğrudan ilgili şiirler de sayılı: "Bir Kaz Aldım Ben Karıdan" (Kaygusuz Abdal)... "Sefil İreçberin Yüzü Soğuktur" (Serdarî)... "Dost Dost Diye Nicesine Sarıldım" (Âşık Veysel)...

Günümüz şiirine de göz atmak istedim. Sormaca için yazı istemeye aracılık ettiklerimden ünlü köy enstitülü edebiyatçımız Mehmet Başaran (1926)'ın *Koca Bir Troya Dünya* (1997) kitabını bir örnekçe olarak taradım. (Sevmiştim bu kitabı.) Onda da yeme içmeyi bir bütün olarak işleyen şiirler görünmüyor. "Kanama" şiiri bir ölçüde yaklaşıyor ama o yönde çok genel bir şiir. Doğa hızla kirletiliyor anlamında güzel bir yeşilci şiir... "Traktörün Alnında Mavi Boncuk" şiirinde de yiyip içmenin anası diyebileceğimiz tarlalar dizeleştirilmiş; tarlalar eski gizlerini / analığını yitiriyor deniyor sadece... Ama kitapta epey yiyecek içecek sözcüğü de yok değil: Ekmek, hasat, emzirme, üç ağaç incir, karpuz, sofrâ, sabahlar ekmek kokar, tuzladık kaya tuzuyla bedenini, öpüp başımıza koyduk tuzu ekmeği, horozşekerci, üzüm salkımı, kekik, zeytin gibi. Ancak bu ve bu gibi tamlamalı kullanımlar, bildiğimiz sofrâ kültüründen çok, benzetmesel anlamlar, göndermeler, değişmecelele yeme içme kültürünün dışına taşıyor. Şiirde bir araç gereç olarak kullanılıyorlar...³

Gödeli'nin Üç Kitabı

1948 yılında İzmir'de doğan, on yıl kadar Trabzon'da, 1985 yılından beri Sidney'de yaşayan yüksek mimar İzzet Gödeli de, sormacayı gönderdiğim şairlerdendi. (Ancak yanıtlamadı.) Elimin altında onun üç kitabını toplayan toplu şiirler kitabı *Eksen* (2005) vardı, onu da hızla taramaya çalıştım. Üç kitabında Gödeli'nin sofrâ kültürü haritası diyelim ki şöyle:⁴

1. *Çarptıkça* (1973):⁵

SANCILI TARLALAR (s. 11) --- bardaklar (s.13) --- ağzım sütünü dolacak (s. 13) --- akan bir çeşme gibi (s. 13) --- mısır tarlaları / zeytinler (s. 14) --- şaraba hatır sormayı / senden öğrenmişim --- doldurdum bakraçlarını --- BÜTÜN SULARIN SAÇLARINI TARADIM --- lepiska üzümlemini --- delice zeytin --- ÇOCUKLUK PINARLARI --- becerikli tohumlar --- COĞRAFYAYLA SARARTTIĞIN BAŞAKLARI --- SEVİNÇLİ NAR / KIVRAK ELMAYLA SÜZDÜĞÜN TÜRKÜ --- sal nefis balını --- takılmamış sapanına / kaç yazın sığırcığı --- tozlu tekelere / bakraçlara katlayım --- ekmeği bölsen --- yaşlı kestaneler --- testi -- buğday ithali --- rakı (s. 26) --- kısıcak çantandan / kuşlar dökülüyor yahya --- Kanyak Şiirleri --- KENTİN TELLERİNE ÇARPTIKÇA NİKOTİN --- puslu mandalınlar --- alkol --- Gittikçe buğulanan onsekizin şarabıyla --- kafelere / semaverli yerlere --- meyhaneler --- KAFE KIRINTILARI --- çardaklı kahveler --- tohum (s. 39)...

Bu 1973 öncesi şiirlerde yukarıda iri harflerle aktardığım yeme içme sözcükleri de epey mıcıklanmış olup, kendi "temel anlamı"ndan (sözlük'lerdeki ilk anlamlarından) dışarıda anlamlara sürüklenmiş yine... Peki, buradaki tamlamalar, öteki söz varlıkları alışılmamış bağdaştırmalar mı? Yeni mi? Etkili mi?.. Değil... Zorlanmış sözcük bağdaştırmaları... İri harflerle alıntılıklarımın dışında kalandan bazıları da "temel anlamlar" bile zorlanmış.

2. *Sis Çanı* (1990):

Tuz Gölü (s. 46) --- TÜTÜNÜN SİLİK SESİ (s. 50) --- GÖZLERİNİZİN DERİN SARNIÇLARINDA --- Kurumuş balık pulları --- Camlı kahvede / Kehribar marpuçlu bir nargile --- tütün işçisi --- meyhane --- AFYONLANDIRILMIŞ BİR ŞARKI --- Garajlarda bir meyhanede --- Çiy yiyen erik çiçekleri --- GÖZLERİN, KİRPIKLERİN / ŞARAP BASAR --- kabak, maydanöz --- Çaya, gazozu ayarlı garsonlar --- sigara --- zeytinler -- selviler --- Hayıtlar, buruk yemişler --- KURUNTULAR ÇEŞMESİ --- bir zeytin yaprağı --- tüketim toplumları --- Otomatik tavuk / Otomatik yumurta olma --- kremalı okullar --- KÜÇÜK SULARIN ADAMIYIZ BİZ (s. 79) --- KARA KAHVENİN GÜZEL KÖPÜĞÜ DOSTLAR --- nadasa bırakılmış toprak gibi --- ÇOCUK SU / BİLGE SU --- erik dalı --- Bir Noel Yemeği --- SARIMSAK GÖZLÜ ÇİNLİ --- garson kızın gümüş kaşığı --- tabaklar --- kadeh --- şarap --- alkol aydınlığı --- Elimde bir bardak kırmızı şarap --- baldudak balığı (s. 94)...

Öncekinde değil de bu kitapta biraz daha kentli yeme içmesi görünüyor. (Başaran'da ise, 1950 sonlarında İstanbul'a yerleşmesine karşın, kırsal yeme içmeli bir kültür göze çarpıyor.)

Şiire girmiş sözcükler; Garip Şiiri'nden ve Nâzım Hikmet'ten önce şiirimize girmemiş sözcükler karşısında, zengin.

Bu ve önceki kitapta içkiler daha belirgin. Halk şiirimize göre çeşitli de: Yukarılarda atlarını çizdim. (Başaran'da anne sütü, şerbet, şifalı otlar var; ayrıca sadece şarap var.)

Bu *Sis Çanı* kitabında daha çok günlük yaşamdan yeme içme sözcükleri görülüyor.

- Bırak bu bilgileri sen Tuncer!

Müjde, müjde!

Bu kitapta tam bir yeme içme şiiri var, adı da "Bir Noel Yemeği". Sidney kentinde (s. 91/2) bir Çin lokantası: Orayı, sahibini, müşterilerin ruh durumlarını, nasıl ağırlandıklarını, garsonları, yemek kaplarını, kaşıkları, ne içtiğini öğrenebiliyoruz az çok.

Ancak zorlu bir metin bazı yerlerinde! Dize mağaraları, parça mağaraları görünüyor. Avustralyalı bir şiir.⁶

3. *Eksen* (2005):

Ekmeğin buğdaya (...) benzediği kadar (s. 110) --- Kanyak Günleri (s. 116) --- av telaşı (s. 122) --- avcılar --- Dipsiz bir bardağa boşaltıyorum --- Birbirimize beden oluşumuzu / Tuz ve katık oluşumuzu --- Suskunun yaşamını edindim kendime / İstersen votka koy adını --- Kovuşturmaların kanlı gömleklerin / Karanlıkla tartıldığı bir acı ekmek (s. 127) --- Karanlık su --- Serin kuyulardan / su çekmeyi / yudumlamayı --- Dağ kekiği --- Şadırvandaki suyun sessiz dostluğu --- bardaklar --- Tahinle pekmezini sesi / Çerçinin sesi --- Kabarı siyah göğüslerindeki tarçın --- Serin kuyulardan çekilen gün --- Su ve alev gizlenir / Gözlerinde --- Başakların ılık nefesi (s.138)...

Bu kitapta bir “dağ kekiği” var. Başaran’ın kitabında da hem “kekik” hem “kaya kekikleri”, “kekik kokuları”, “kekik kokuyor dünya” diye sözler görülmüş 36, 41, 46, 51, 64. sayfalarda. Daha önceki kitapta da balık, tütün, zeytin, hayıt, şarap var.

İzzet Göldeli İzmir doğumlu. Soyadı da Kula yakınlarındaki bir köyden geliyormuş. ⁷ Liseye değin de İzmir okullarında öğrenim gördü. ⁸ Mehmet Başaran da Ege Bölgesi sevdalısı. Önce oraya sürülmüştü. Sonra ayrılmadı o güzel Ayvalık Körfezinden. Yazlarını Akçay’da geçiriyor... Ege Bölgesinin bol bitki örtüsü konusunda iki şair örtüşüyor.

İki Sıkı Şiire Bir Bakış Yolu

Başından beri daha çok göndermelere, imgelere dayanarak yazan ⁹ İzzet Göldeli’deki iki içki şiiri, bir şiir inceleme yöntemini de anımsattı bana:

Üçüncü kitabında “Kanyak Günleri” şiirini okurken, ilk okumalarım da neresi bunun kanyak şiiri demiştim içimden!.. Bugün 23 Şubat 2012. Yukarıdaki söz varlıklarını denetlerken şiirin içine yeniden eğildim, yine öyle... Sonra aklıma geldi, şiirleri incelerken ben “Şiir başlığı bazen ilk dizedir” diye okurdum; öyle yaptım. Evet, o zaman gördüm şiirin içini. Bir sarhoşun iç erince ulaşma durumunu dizeliyor. Bu şiiri aşağıya yan yan yazıyorum (yerden kazanmak için):

“KANYAK GÜNLERİ

Nerde olurum // Dinginliğin / ovalarına süzülen / Coşkunun / tepelerine tırmanan / Sesteyim / Devriye gezerim / Çocukluk günlerimde / İçimdeki zehir kaftıyla el ele / Karanlık cinayetlerimin peşinde / Nerde olurum / Yamanların beline dolanmış yolda / Buğulu kanyak / Gölge düşer / Karagöle / Mavi günler, yasemin / Manolya günleri düşer / Alınmaz geri...”

Bence tam bir içki şiiri bu. Kanyakla başı bir hoş olanın şiiri!.. Giderek anışiir > çocukluk şiiri.

Tuhafsayacaksınız ama ilk kitabında da (1973) bir “Kanyak Şiirleri” var Göldeli’nin. Onu da, kanyak içmiş de bir hoş olmuş çok yeni bir mimar diye okursanız, şiirin hem omzuna dokunuyorsunuz hem de birlikte yürüyebiliyor, oturabiliyorsunuz şiirin içinde.

Şairlerde Söz Tadımıkları

Benim temel uğraş alanım şiir olduğundan, burada şiirlere bakarken kullandığım “sofra kültürü”, “yeme içme kültürü”, “yemek kültürü” kavramları bana şiir gibi epey kaypak, dar kapsamlı görünüyor hep. “Yemek kitapları” kavramı da oldukça dar. Ama yine de, *Açıklamalı Yemek Kitapları Bibliyografyası*’nın “Giriş”inde (s. 7) yeme içme kültürü alt dalları şöyle; bu pencerelerden de bakmalıyız konumuza: ¹⁰

“Ağız tadı, insanlar ve uluslararası farklı bir şeydir. (...) Bu farklılığın ülkelerin iklimi, coğrafi konumu, tarımı, ekonomisi, kültür düzeyi ve üretim tarzı ile yakın ilişkileri vardır. Toplumların yemek çeşitleri, bunları pişirme yöntemleri, yeme tarzları, ziyafetleri, muhafazalarında kullandıkları malzeme değişik olduğu gibi, benzerlikler de gösterebilir.”

Ne var ki bu alıntıda son tümede sıralanan “yeme içme kültürü”ne öyle geniş bakmanın yolları ancak romanda, televizyon dizilerinde, filmlerde, tiyatro oyunlarında, biraz da öykülerde, anı ve günce türlerinde görülebilir; özellikle de zengin sofralarında, ziyafetlerde (şölenlerde), düğün ağırlamalarında... Şiirde ise pek görülemez... Nitekim yukarıda değindiğim iki şairimizin şiirlerinde de öyle. Şiir türünün doğası öyle. Yatkın değil bu izleğe.

Bununla birlikte şiirde ve şiirimizde bu tür izleksel bakışlar da, şiirin yapısını bir yandan daha belirli kılacağı gibi, şiirleri ve şairleri tartmada / tanımada ilginç, yararlı vargılara götürüyor. Geçmişte Ali Yüce şiirlerinde “anne”yi, Sait Maden şiirlerinde “gökyüzü”nü, Dağlarca’nın *Aylam* (1962) kitabında “uzay”ı zenginleşerek irdelemiştim; birçok şairimizin pek de bilgili, meraklı, araştırmacı olmadıklarının ayırdına varmıştım. Gerçekten çok şair sırça -Farsça, cam- köşkte yaşıyor. ¹¹ İzlekleri de, biçim ve biçimleri de çok sınırlı. Verili Türkçeyi (hazırlap Türkçeyi) güzel kullanmaya çalışmaktan başka çabaları yok gibi; onu da dillerine geldiği gibi kullanmayı temel uğraş sayıyorlar, dilde yaratıcı olma

bilinçleri, anadile katkıda bulunma sevgi saygıları da göze çarpmıyor, özellikle de Türk Dil Kurumu 12 Eylül yönetimince devletleştirildikten sonra... Tersine, dillerine yapışmış olan Osmanlıca, İngilizce söz varlıklarını, onların yapısını bile, kullanmaktan mutlu oluyorlar; övünüyorlar da!

“Şiir kurumu”nda sözcük dağarcığının az olduğu da biliniyor.

Diyeğim ki güzelim hayvan adları (ve av hayvanları), Türkçenin tadını çoğaltacak yenir yenmez ot adları, çiçek adları hemen hiç görünmez. Mehmet Başaran ise canerikleri, ısırgan, acıfiliz, ebelik, kuzukulağı, şifalı otlar, kuşburnu, badem, kayakekiği, çağla sözcüklerini kullanmış. Ne iyi... İzzet Göldeli ile Başaran, çok kişinin andığı kekik’i de almışlar şiirlerine. Ne iyi... (Ama bu söz varlıklarının şiirsel kullanılıp kullanılmadığı ayrı konu.) İlhan Berk de bu tür sözcükleri / bitkileri sever. Bayılıırım onun bu şiir tutumuna... Ama o da sanıyorum hayvanlardan pek söz etmez... Şiir okuyucuları, öylece Türkçenin gömülerinden, bilinebilir, unutulmuş ya da solmuş söz dağarcından uzakta kalıyor. Çöreg, ireçber, keteli çörek, düğülcük çorbasını; acıfiliz, ebelik, kuzukulağı, çağla, alıç, delice zeytin, hayıt, baldudak balığı, keklik palazı, tevek, bandırma, safran gibi sözcükleri pek göremiyor. Onlardan vazgeçtik, yeni içki türlerini, yeni meyve sularını, günümüzde masalarda bol bol dolaşan öteki içitleri bile göremiyoruz... dizelerde bile...

Şairlerimizde mi damak zevki yok genelde? Şiirin yapısında mı yeni sözcük ve yaşama sokulma damağı yok? Yoksa şairler günümüzün çok kullanılan sözcüklerini şiirde kullanma başarısını mı gösteremiyor? Anlaşılr gibi değil.

- Evet! Günümüz şiirinin yapısında bile, sözcükleri pişirme / süsleme sanatı (şiir gastronomisi, şiir çeşnisi) ¹², sözcükleri yenileme sanatı, epey eksik. Hem de bu çağda! Varsa yoksa çoğunlukla eski sözcükler > kabuklu sözcükler > kalıplaşmışlar... Hem de İkinci Yeni gibi şiirde tümceyi, sözü, tam da özgür ruhlu bir kullanımla elli yıldır yaşamış dönemde... Peki! Yeni sözcüklerin, az kullanılan söz varlıklarının hiç mi şiirsel değeri yok?

Şair (şiir?), eski... Şair, tutucu.

¹ “Şiirlerde Yeme İçmeler”, *Lacivert*, Mart-Nisan 2012, sayı 44, s. 77-82.

² Ali Püsküllüoğlu, *Türk Halk Şiiri Antolojisi*, Bilgi Yayınevi, Ankara, Haziran 1975, 572 sayfa.

³ Mehmet Başaran, *Koca bir Troya Dünya*, Çınar Yay. İstanbul, Kasım 1997, 86 sayfada 36 şiir.

⁴ İzzet Göldeli, *Eksen – Toplu Şiirler*, YKY, İstanbul, Nisan 2005, 139 sayfa, üç kitapta 7+31+27=65 şiir.

⁵ Bu alıntılara tırnak imlerini koymadım görünümlü kirliliği yaratmasın diye. Ayrıca sayfa numaralarını, başta örnek olarak koydum, sonra rastlarsa 25., 50., 75. sayfaları ya da onlara yakın yerleri mesafe taşları olsun diye belirttim.

⁶ Bu şiir mağaraları konusunda Göldeli ile yazışmıştık; “Şiirdeki ‘kara alay’ a yabancı kalınabilir, bağlamı nedeniyle. Noel’in ticari hale getirilmesine, göçmenlerdeki kültürel kimlik değişimine vurgu sezilenemeyebilir” diyor.

⁷ Göldeli’den öğrendim: “‘Gölde’ diye bir köy var, Kula yakınlarında. Adı ‘İncesu’ oldu.”

⁸ *Tanzimat’tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi*, YKY, 3.b. Mart 2010.

⁹ Adı geçen Ansiklopedi, s. 458: “Şiirini usçu, simgeci, minimalist olarak değerlendiriyor”...

¹⁰ A. Turgut Kut, *Açıklamalı Yemek Kitapları Bibliyografyası (Eski Harfli Yazma ve Basma Eserler)*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay. Ankara, 1985, s. 9.

¹¹ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, 26.b. 2010: Câm, Farsça, “sırça, cam; bardak, şarap kadehi”.

¹² Adı geçen Lûgat: Çâşnî, Farsça, “Çeşni, lezzet, tad”. Çâşnî-gîr: “[Evvelce saraylarda] çeşnigir, yemeklerin lezzetine, tadına bakan kimse, açıcıbaşı, sofracıbaşı. > *Türkçe Sözlük*, Dil Derneği, 2.b. Ağustos 2005, çeşnicibaşı: “1. Baş çeşnici”.

Ergül ÇETİN

BEN Kİ

ben ki yirminci yüzyılın
son çeyreğinde yaşayan onurlu bir şairiyim
acılarımı eskilere yormak istemem, ama nedense,
aynı sınırlara gelip dayandığımızdan mıdır
bende bir tutku, bir istek,
cebimde verlaine'ın rimbaud'nun şiirleri
kimselere gidmeden, soramadan,
kimselerin kapısını çalamadan akşama dek
yollarda geziyorum saatlerce.

güneşli kahvelere oturup yapayalnız
altında büyük kestane ağaçlarının
umutsuzluğunu okuyorum rimbaud'nun
uyumsuzluğunu, öfkesini,
verlaine'ın düşsel bulutları geçiyor
gözlerimin önünden usulca
bir yağmur damlası bırakıp geçiyor masama
çıldırılmış ruhların gözyaşı,
boşlukta uçuşan iki ruh, yarı çıplak,
ıssız kulelerin, çanların,
dost kargaların şiirini seviyorum
ben de nicedir.

yüreğim sıkıntılı, bungun,
bulvar kahvesinde akşamüstü
çözümü yok bu sorunun işte,
gözüm dalar gibi olunca bir an
geçip giden isimsiz kalabalığa
önümden kayar gibi geçiveriyor bir gölge
aynı yürek ağırlığı,
aynı uyumsuzluk ve kırgınlıkla,
haykırıveriyorum ardından
hey rimbaud, nereye böyle.

seviyorum şiirlerini rimbaud'nun
o dost kargalarını da
dev karaağaçların dallarına
konan çılgınlıklarıyla.

Mustafa EROĞLU

UYUMAK ÖLÜMÜN KARDEŞİ

Gün gelmiş, bir fani olduğum hatırlanmış. En evvel,
yarenlerimce. O zamanlar, yeraltı sinemalarında bir
muhterem ki ben, kirliliği müzik, tespih saydırmış
sağ elime. Çünkü nasıl uçkur faciası! İşte uyumak o;
ve yani ölümün solgun kardeşi... Gelip bulmuş beni.
Batık bir sandalyede, yarın gibi yakın. Kadınlar ve
orada. Üryan uçkurlu, naylon. Coşturmuşlar dört yanı.
Başımın üzerinde, bir ses fısıltı. Elinde ılık gibi
erkekliği. Dürtmüş beni: -Bayım yer altında sabah oldu-
İşte o gündün beridir, olmuşum bir derbeder. Şimdi sarı
çizgili bir ışık, gözlerimde üşüyor durmadan. Ölüm ki
çok soğuk bir aynadır başucumda, her gün kendimi
görüyorum orada.

Uluer Oksal TİRYAKİ

OMURGANIN KRAMPONLARI

buruşturulmuş ten kralı muzaffer sperm
sen mi reddediyorsun gece uçlerini?

tahrik ediyor beni ölen martılar
anlamıyorsun
anlamayacaksın
kenarı kırıştırılmış sayfanın
bilinçaltında ezber kurşunları.

kendi taraftarı önünde hezimete uğramış
futbol takımı gibiyim
cenaze,sonrası yakılan sigara
anlama sıkılan silah
gemiye batıran şüphe.

ve kabuk bağlıyoruz kibirle geceye
musallat olan şehir bitkileriyle surata
kapanan kaburganın tayfı bu;
su ile menfaatleniyor aks.

ekle rotana,sevişmelerimiz vasattı
ekle inadına,ego tavandaydı
ekle tabiatına;
kasap alamadı hırsını etten!

çünkü buruşturulmuş ten
yüz görümlüğüdür karıncalara ve bahara
asansörlerle kuvvetli temenniler nezaketle
sulanır intihar notları ve şuur lifleri
salınarak yeryüzünün iskeletinde

şimdi elektrik akımı verebilirsin gözlerine
ve kaldırabilirsin,eşyanın minnetinden alınımı
t i t i z l i k l e

ben ormana kast ediyorum
evine dön
deklanşörle girilmez gökyüzüne

tahrik ediyor beni ölen martılar
anlamıyorsun
anlamayacaksın!

Tolga ÖZEN

DÜŞSU

bir sokaktan hiç çıkmaksızın
taşın duvarın
teninden uzaklaşmaksızın
akadurmak

tütmek ikinci üzeri yıkık tarafında bahçenin
ılık bir ırmaklar özeti

temizliyor bir şeyler bir şeyleri

GÖNÜL BAĞLARI

“Şiir bir ülkü kazandırır, bir ülke kazandırmaz.”

Evrime inanmazdı ama şıp diye tanırdı nursesüz yüzleri.
Güzelliği övmeyen konforlu zihinleri. Üzüm çiğner,
pagodaya giderdi. Ekşi mayadan ekmekler yapar, çıyan
gözlü memeliler düşlerdi. Cinden periden korkmazdı.
Öğretmeni ve mürekkebi baş tacı eder, kâğıt dutunu
kemiren keçinin yerine o utanırdı. İçinde üzüm bağları
olan ve çiğnedikçe olgunlaşan insan.

Yıllardır suni yemle besleneli ve tatlı sesle eyleyeli.
Ve Ahtapotlarla Sıktıkça Fışkıran Adamlar kol kola gireli.
Yastağaç örtüleri de dernekleşti. Oysa atomlar bile,
üzüm çekirdeğinde on dört değişik şekilde dizildi!

Biz dalgınlıkla rastlamadık bu ülküye. Gökten
paraşütle düşmedik bu tepeye. Gönül borcumuz
varsa da oklukirpiye, avans yok hiçbir kral kelebeğine.
Ama üzüm! Ah, içimizde çiğnediğimiz üzüm!

Kayarken ekvatora ülkenin koordinatları, gök tanrı
son kez kartopu yağdırdı. Kırıştı katırtırnakları, söküldü
gelinparmakları. Koptu kopacak gönül bağları.

Yako ASDESO

GİYOTİN -II

dağları namluya sürülü bir kavmin
süt dişlerini emerken güvercinler
hasta yatağında durmaksızın
kan kaybeden topal bir nehir olurum
ne taş taşır artık ruhumdaki ağırlığı
ne de koynumdaki keder

yüzünün çok ülkeli atlasında
bir sınır taşının geçilmesi yasak
mayınlı yalnızlığı gibiyim
bir ucunda sen varsın yalnızlığımın
diğerinde tırnak altlarımdaki kir
ki onlar incinmiş sözcüklerdir
sığınan dilimin altına

kar tanesinde at koşturan rüya
esmer bir ihtimali denerken ölen yoksulluk
secde ortasında
zeytin dedik sadece
dilimizden
hiçbir ölümün bilmediği
yeni bir yüz yaratan tanrıya

TEŞNE

ey benim gurbetim
ecnebi mürebbiyem
masalını yarılaman
kan atlar gibi
ardından koşturan
kesik nefesim

alnımdaki iz
bağışlanmaz zamanlardan
hangi suçun yazısı ki
nerde akşam
orda kâder
yolum hep verev gider

ey benim yurtsuzluğum
kadim hıçkırığım
çıplak esenliğimde acı
gizlerim gibi
suyun öte yanından
yılgin nal sesim

adım yok
kavmim yok
toprağım yok
karınca vadisinden
sürülmüş Hüdhüd
yanaşıklar ormanında
bir تنها yanılsım

bakılsa
şivekâr telaşıma
dilim bağlı mendilim
gözlerimin bu yük gölgesi
kanımdan yeğni

...
ey benim gurbetim
kadim yurtsuzluğum
tanrılara kurban için
bu körebede
ben baştan yok'um.

Adana, 2012

Orhan EMRE

GÜL SANCISI

kalabalık bir mevsimin ortasında

bağışlanmış bir kedinin
kovuluşudur yüzüm: gayp bahçesi

bir göç düşse sesime

kuyuda: gövdeyi kemiren sarkaç
avlularıma taş atan çocuklar: gül yerine
kuruturlarken ölümlerimi

gördüm: yağmurun ve toprağın sancısını

SÖZCÜKLERİN EFENDİSİ'NE MEKTUPLAR -2-

Nilüfer ALTUNKAYA

İçimdeki boşluğu nereye dökeneğimi bilemiyorum. Şarkılar avutuyor biraz. Sonra bir susma isteği başlıyor. Zaman birimleri yaşanmışlıkları ölçemiyor aslında. Anılar, sesler, yüzler, dokunuşlar içinden defalarca geçmek, hiçliğin başladığı bir yere gelmek ve bir an da olsa durup o anda olabilmek...

Unutabilmek... Yaşamı katlanılabilir kılan önemli bir özelliğimiz... Bunu yeterince başaramıyorum. Bendeki yorgunluğun en temel nedeni bu olsa gerek. Unutamadıkça ağırlaşıyor insan... Ve taşınmaz oluyor içinde birikenler... Unuttuklarımız, görmezden geldiklerimiz, "bana ne" diyerek yaşamımızı sürdürürken umursamadıklarımız o kadar zedeliyor ki insanlığımızı ürkütüyor bütün bunlardan.

İnsansızlaşmak ve ardından güncel olan adına ne varsa beni kuşatan, fırlatıp kurtulmak istiyorum. Çağcıl kötülüklerin, insafsızlıkların, duyarsızlıkların uzağında yapayalnız susabilmek isterdim.

Sen sözcüklere hükmederken yaşama da hükmetmek gerektiğini ve hep umutla mücadele etmek gerektiğini savundun. Boyun eğmedin. Bir şairin zincire vurulamayacağını söyledin.

Sözcüklerin efendisi olmak, onlar tarafından seçilmiş sözcüklerin efendimiz oluşuna direnebilmekle de ilgili belki de...

Her kapı bir başka kapıyı kapatıyor bu suskunlukta ve içimde kapanan her kapı bir başka kapının açılışına dönüşüyor. Ağlarken her yerimden kanatlar kopuyor. Ve bütün bu unutamadıklarımızla var olduğumuzu anlıyorum. Belki de kendi kendime mırıldandığım bir ezgiyle geçmek istiyorum bu çağın dayattığı duyarsızlıklardan. Bu yüzden de eskisi gibi kendime çekilip, üstatlarla haşır neşir olup, trende üçüncü mevki, şosede yayan büyük insanlığın tarihinde iz bırakmış yazarlarla avunuyorum yine...

Hıza ayak uydurmaya çalışmak modern yaşamın insana dayattığı çaresizliklerden biri. Dayatılmış hızın boyunduruğu altında kendi hızını unutmak... Yeterince kendin olamadan başka hızlar için bölünmek... Artık dışımızdaki hızlara yetişmek için değiştirip duruyoruz referans noktalarımızı.

Elias Canetti, "Romanın acelesi olmamalı." derken ne güzel söylemiş.

"Eskiden acele tempolu akış da romanın dünyasının bir parçası olabilirdi. Şimdi bunu sinema devraldı. Sinemayla karşılaştırıldığında aceleci roman hep yetersiz kalmaya yazgılıdır. Daha huzurlu zamanların ürünü olan roman bu eski huzurun bir parçasını aceleden oluşan yeni dünyamıza getirebilir. Pek çok kişiye bir ağır çekim niteliğiyle hizmet edebilir; beklemeyi çekici kılabilir; insanların derin ama içi boş düşünme eylemlerinin yerini tutabilir."

Boncuk Oyunu'nu okurken Canetti'nin bu sözleriyle örtüştüğünü düşündüm. Kamuran Şipal'in güzelim çevirisiyle Türkçeye kazandırılmış bir Hermann Hesse romanı olan *Boncuk Oyunu*, benimsetilmiş hızlardan arınmanın düşsel derinliğini yaşattı bana. İnançların, değerlerin, adanmışlıkların, kurumsallaşmış yönelimlerin, düşünce sistematığının oyunca kurallarının, insanın tüm anlam arayışlarının belleğini yansıtır çünkü.

"Sel yola koyulmuş yaklaşıyor çoktan, günün birinde bizi silip süpürecek. Belki iyi bir şey olacak bu ve belki de zorunlu."

"...çünkü benim beklediğim ne alkıştı, ne onaylama; amacım tedirgin etmeyi daha çok, sarsıp silkeleyerek uykudan uyandırmaktı."

Bu yüzden *Boncuk Oyunu*, bir şairin mutlaka okuması gereken romanlardan biridir, bence.

İngeborg Bachmann'ın toplu şiirlerini Ahmet Cemal'in çevirisiyle okurken onun *Malina* adlı romanını da en kısa zamanda okumam gerektiğini düşündüm. İngeborg Bachmann'ın Dünyası adını verdiği sunuş yazısında Ahmet Cemal'in değindiği noktalar üzerinde epeyce düşünmek gerek. Onun bu sözleri bendeki izini derinleştirdi. Bachmann'ın kendi şiir yazma sürecine bu çabamızın bizi nasıl kuşattığıyla ilgili sorularımızı yanıtlayabilmemiz açısından da oldukça dikkate değer bir yaklaşımı var. 1963 yılında kendisiyle yapılan bir söyleşide Bahcmann, şiire uzun bir ara vererek bir daha şiir kitabı yayımlamamasının nedenine yönelik bir soruya şöyle bir yanıt veriyor: "Şiir yazmak zorunluluğunu duymamama karşın, istersem şiir yazmayı 'başarabileceğim' kuşkusuna kapılınca, şiir yazmayı bıraktım. Ve yeniden şiir yazmak zorunda olduğumu duyumsayınca kadar, yazacaklarımın, son yazdıklarımın bu yana edinilen deneyimleri kapsayacak ölçüde yeni şiirler olacağına inanıncaya kadar şiir kaleme almayacağım."

Bachmann'ın bu sözleri onun sıra dışı yazarlığının ve şairliğinin yanı sıra bir dil oluşturma konusundaki titizliğini de gösteriyor. Bu bence "yazmazsam deli olacaktım" diyen Sait Faik'in yazmakla yazmamak arasında varoluşsal bir çırpınıyla kaleme sığınmasından ayrı ele alınması gereken bir nokta. Çünkü şiirsiz yaşayabileceksen de şiir yazabilme noktasına geldiğini anladığı için şiiri bırakan ve yeni şiirler yazabilmenin ancak bu noktadan sonra yakalanabileceğini anlayan Bahcmann'ın bu yaklaşımı, şiirin ülkemizde ne kadar ucuzlatıldığını da anlamamızı sağlıyor.

Haydar Ergülen'in Seyhan Erözçelik ile ilgili yazısını *Varlık* dergisinin 1251. sayısında okudum. Bu yazı bana Bâki Asiltürk'ün hazırlamış olduğu 2007 şiir yıllığını karıştırırken denk geldiğim bir Haydar Ergülen yazısını anımsattı.

Sözünü ettiğim yıllığa alınmış yazıda Ergülen'in şöyle bir serzenişi var: "Ah keşke, şiir bir işe yarasaydı da önceden yazabilseydim! Nerde? Hep gidenlerin, ölenlerin, yananların, yakılanların ardından yazılmak kaldı şiire."

Haydar Ergülen, Neruda'nın yaşamından uyarlanan Postacı filminde geçen diyaloglardan unutulmaz olan "şiir ihtiyacı olana verilir, bayım" sözünü sık sık yineler. Ve şiir ihtiyacı olanındır, düşüncesini vurgular. Bu yazısında da şiir, edebiyata dahil değildir, yani kurmaca değildir düşüncesini vurgulayarak, "Bence insanın en yalın halidir ve insan ihtiyaç duyduğu için şiir yazar... Bu insanın insana ihtiyaç duymasından farklı bir şey değildir." diyor. Burada şairin şu sözlerinin de altını çizmek istiyorum: "Benim şair olmaya değil, şiire ihtiyacım var..." Bunu da yazma serüvenlerinde şair olmayı (şair olarak onaylanmayı, kabul görmeyi de diyebilirim) hedef olarak şiirden önceye koyanlara anımsatmak gerek.

"Bir Sakin Muharip'in Şiirleri" adlı yazısında da şiirin 'elitist' bir tutumla yazılması gerektiği kanısında olmadığını yineleyen Ergülen, bunun çok satmakla, çok okunmakla falan da bir ilgisi olmadığını vurgulayarak ilgimi çeken bir sınıflandırma yapıyor; "Bazen okurda karşılığını bulur bir şiir, bazen şairlerde, bazen başka şiirlerde. Bazen de tıpkı şimdi Seyhan Erözçelik'in şiirlerinde olduğu gibi, önce şairlerde bulur, sonra da okurda. Tersinin geçerli olduğu durumlar da yok mudur, elbette vardır."

Aynı yazıdan altını çizdiğim cümleler; "Hayat şairini erken gönderiyor bazen, ama şiir ona sahip çıkıyor, kadrini biliyor ve hayatın kısalttığı şair ömrünü, şiiriyle uzatıyor, bu bazen

İlayda VURDUM

ALAADDİN

Toprak oluyorum varlığımla
Karıncaları ve tohumlarını büyüten...
Yıldızları açıp gökte
Görülmemiş bir geceyi getiriyor ellerin
Habil'in yaşadığı bir zamanda
Seni öldürmek istiyorum Alaaddin
Seni içine alacak tek cennet benim...

Yanmaya başlıyor oda
Yaz erirken teninde
Ellerin...
Sokağı taşıyor başımın üstünde
Hep bir uğultu bu yüzen
Nefes gibi içinde...
Seslerin arasında seni bulmaya çalışıyorum Alaaddin
Seni sana gösterecek tek ayna benim

Kadındım
Kendi kalanımı doğurdum annemle
Aynalar yüzümü soyuyor
Gölgen düşmediği zaman üzerime
Senin uzak şehirden
Tek şey istiyorum Alaaddin
Dilerim bir gün beni bana verirsin.

Alanya,11.04.2012

yüzlerce yıl olabiliyor, bir insanın, bir şairin asla yaşayamayacağı kadar uzun bir süre. Şiirin hayatı, şairin hayatından uzun.”

Bu aralar toplu şiirlerini okuyorum Seyhan Erözçelik'in. İlgi çekici bir şair olarak kalacak bence. Sessizce söyledi şiirlerini ve ebedi sessizliğine gitti.

Ve şiirle olduğu kadar şairle de meselesi olan şairden seninle paylaşmak istediğim dizeler:

“Şairler hoş insanlardır ama siz yine de onlara inanmayın.
Hayatın yalnızca bir üslup, bir kurgu olduğunu söyleseler de...
hayat hayattır.”

“İşte bir şairin gök yollarından inerken ve çıkarken sustukları.”

“Şairin kalbinde büyüttiği ağaç.

Cebinde gezdirdiği yangın yeri.

Arada çıkarıp çıkarıp bakıyor.”

“Bazen şunu diyoruz kendi kendimize:

İşte bu bizim hayatımız.

Bak işte, biz buyuz,

bunları yaptık.

Şimdi nerdeyiz?”

Seni bütün mesafelerden daha da uzaklaşarak düşlerimde yaşatmanın hüznünlü görkemiyile unutuyorum.

Alıntılar:

Elias Canetti; *İnsanın Taşrası*

Hermann Hesse; *Boncuk Oyunu*

Seyhan Erözçelik; *Kitaplar – Toplu Şiirler (1980- 2003)*

Mehmet ERİKLİ

ASMA KÖPRÜNÜN ÖYKÜSÜ

Diz dize sessizlik gibi
Oturduk uzunca bir asma
Köprüydü geçmeye çalıştığımız.
Nedense ulaşmak yerine o şehre
Düşebildiğimiz kadar hızla
İnmek istedik asma altındaki nehre.
Çocuklarımız yoktu el çırpın
Bizi bütün yalnızlığımıza hazırlayan da
Bu küflü renkten artırılmış yokluk değil miydi?

Adımlarımızla yüzdük nehri
Saçları yeni taranmıştı gökyüzünün
Yenilenmek istiyorduk da yenilmek de söz konusuydu
Niçe'nin dediği gibi yenilenmek bir yükü sırtımızda
Kamburu çıkmış her yanımızın
Diye iç geçirdik bir daha geri gelmeyecek taze yanlarımıza.

Bir de bir nehirde iki kere yıkanmak yoktu değil mi?

Müştehir KARAKAYA

ÇIĞLIK

kekeme düşler kurdum
rap.rap.rap
yüzümü çevirsem arap
çevirmediğim mançınık çıktı

sancılar içindeyim
yarısı gece
tak.tak.tak
kalk ve uyar
ruhunda pençe
kıvranıp duran
elma kurdunu
sağanak yağmurlarla

düşüm uzun, yol da
bak.bak.bak
nirvanadan ötedir
kuşlardan aldığım ders
döndüm, vuslat çıktı
dönmedim ayrılık kahrı
ötesi yok, bir ölüm
dedi bir kısa çığlık

Not: Geçen sayımızda yayımlanan “Limon” şiirinin şairi Cemal Şakar değil, Celal Şakar idi; düzeltir özür dileriz. *Akatalpa*.

Duygu KANKAYTSIN

SANCI

uyanırım bazen kötü bir fotoğrafa
ayracı düşmüş kitabın
dişimin arasında sızlayan içim
başımızdaki korsanla olta atan gün
incelir ekmek; un ufak, durmadan
bir kafes konar, anımsanır bir ölü an

kanar bileklerimiz
geçemeyiz suyun kaybolan akışını
kirli yasaya mihlanmışız
görse, Mahir filan, derken Deniz
gökkuşağı dilsiz, kent savurgan
gene sarsılsa kuşların sesi
unutmasa, ayaklanan benim kanım olurdu

nasıl olsa azalan sabahlara
uyandıramaz artık arkadaşların seni

Mehmet RAYMAN

İNCİR AĞACI

yaprağı burnunda
birincir ağacı
engin bir dünya sundun bana
sabah geçtiğim yollarından

duvarını göğüslemişdalların
kapı eşliğinde bir roman kadını
saçı başı dağınık kokluyor havayı

incir ağacım
çekirdeğine yüklediğin sarı
her zaman korkutur beni
ocağım şu gördüğün iki göz
al birini çevir aydın yemişine

sabah yeşili kesildin önüme
kolların çıplak zemheriden beri
bir nehir sesi bile duymadın belki
yaz güneşin bal çömçesi

çerçiden aldığı kuru inciri
yaramın üstüne basardı babam
gazyağı tenekesiyim köyün birinde
doğduğumdan beri idarenin fitili kara

acımızı birlikte avuttuk yaz gelene dek
incir kuşu olacağım bundan sonra
tatlı bir yaprak kokusu geliyor burnuma

Özge KOCATÜRK

SERİ SEVİYORUM

*"öliyoruz, demek ki yaşanılacak"
ismet özel*

Her şeyin aynı kalması hiçbir şeyin değişmediğini göstermez
Kaybetmişliğim de kazancımı...
Köprü altı suda maktul zaman
Ve en az aksi kadar fahişe!

Umudunu yanlış yerden kesen her üç kişiden biriyim
Ve çok zamandır en kötü alışkanlığım alışmamamak
Öpüşmeye dilim varmıyor beni ince eleyip sık dokunur
İmlasız sevişlere özlemim

Her gün baştan planlanan bir komplo aşk, kenar mahalle
kıyılarımda
Köklü bir değişiklik gibi yaklaşırsa da her devrimci gözlerime
baka baka
Ağırlık merkezlerinde gizil intihar komandosu
Her şeyini feda eder o gece bir sarışın orgazma

İstedığınız konumdan başlayabilir, takıldığınız bir şey olursa
yerlere düşebilirsiniz
Bir sarışın tilkiyim kırk kuyrukla sofranızda...

Fonu kaldırın, sesinizi kısın sizden daha net sigaramı
dinliyorum

Ve yine oğlum olacaksa karşımdaki, kadını olmayı düşlerken
ben
O halde ayırım da yok
Hepinizi seri seviyorum!

Erdinç DİNÇER

AYIŞIĞINDA PARILDAYAN ÖLÜ DOĞA

insandan kopuk bir acıyı taşıyorum
uzun mu uzun bir yoldan kendime dönüp
susuyorum sonra bir günahı gizler gibi

sır tutan selviler
mezarlıkların hüznü bekçileri
- nasıl da giacometti'nin ellerinden çıkmış gibidir

asmalara astığım şarap şişeleri
değil ellerimin süsü
gördüklerimi damıtmak için diyedir ayışığında

şubat iki bin on bir

ZAMAN ASMACA

o hiç üşümezdi
öyle güzeldi
saydam mavi bir elbisesi vardı
yarı saydam bir blucini
öyle güzeldi
beni de sevmezdi
bazan sabaha kadar konuşurduk onunla
tıpkı dün ve ondan önceki dünler gibi
mutluyduk
sonra ben hüzüldüm
onun bana verdiği o gizi bekledim
onun elleri
öyle güzeldi
öyle sıcak ve uzak
beni hiç mi hiç sevmezdi
o saatten beri ben
hiç ısınmayacak bir delta üçgeni gibi
onun, onu bırakmasını bekledim
öyle güzeldi!

MELEKLERE MEKTUPLAR

boş kalfa boş gezeni geçer
terzi kendi söküğünü dikemezmiş
kalfa kendi söküğünü dikemezmiş
aşk dikeydir, doksan derece atar
iki devreli bir karşılaşma
ilk yarı sen ikinci yarı sen
o vakit ben senin fanatiğın olurum
sana yazdığım şiirler marşımdır dillerde dolaşan
ben her kadına başlarken bir şiir okurum
kollarına bir şiir bırakırım sarılmalı
holiganlık acı verir
bir polis zindanlar ardına atar beni
ben aynalara güvenmem bu yüzden
sen düşlerimden daha güzelsin söylerim sana
benim seni görüşlerim düşlerimde başrol oynar
varlığının varlığıma armağan oluşu
en değerli hediyemdir
budur var olmanın dayanılmaz hafifliği
bir gün kapımı çal
yüzünü görmesem de olur
kapı otomatığıne bir ses bırakırsın yeter
sözlerin huzuru dudakları güzelleştirir
sözler kimi zaman dudakların ruju olur
umut ruhumuzun ruhu
her kalfa umutludur meleklerle mektuplaşmaya

BENCİL KAOS

Yaşamak
Hep geriye dönüp bakmak mıdır?
Kullanılmış harflere rastladım
Küstahça birleştirdim
Ve dahası törpüledim kelimeleri
Parmaklarımda imla lekesi

Bıkmış
Bir müşteri temsilcisi midir hayat?
Derin kaygılarım var
Dünyaya dair
Böyle olmamalı
Böyle
Kıyısız duygular

Var olmak
Bilmenin verdiği acıda, sebebini anlamadığın bir tat mı
[bulmaktır?]

Her şey olabilecekken
Hiçbir şey oldum
Mezar taşıma not:
Yaşamadığım tarihler

YAŞAMAKTAYIZ

acımış sularla fesleğen büyütürüz sevgilimle
voltaya durunca serçe kuşları pencere hizasında
beni de ufala, parmak uçlarında seğirt kaburgamı
göğüslerin az önce buradaydı, nereye alıp gittin
ah anasının kızı, alnımın perişanı

senin arada Havva'ya özenmen iyi de
benim hep âdem oluşum, hazır kıta asker...
ve mağlup ve kahraman iki insan göster
gecenin ölüsünde, tanrısına bağlı günahkâr
kızım benim, dua et bağışlanmayı dile

kırlara otlara kuytu salkım söğütlere çıkalım
yeşil soğanla kuşlara böldüğün ekmekten getir
fesleğene verdiğimiz sudan demle çayı
sen bana, ben sana, biz bize doyalım

yaşamaktayız, inceliklere gerek yok anam babam
birazdan bitince zaman kibar boynunu alıp yatarsın
beni de alırsın, nereye almak istersen anam babam
uyanmazsın inadına, sen ne hinsin sen
ah canımın yongası, alnımın perişanı

İbrahim OLUKLU

Bâki Ayhan T., “Not Alınız! - XV (Şubat -2012” başlıklı yazısının “I. Şair venesne” adını verdiği bölümünde şöyle diyor:

“Şair sözcüklerden nesne yapabilir mi? Yapabilir, yapmıştır. Arada sırada oturduğum şu masanın Edip Cansever’in sözcüklerle yaptığı masa olmadığını kim iddia edebilir? Ya Cahit Sıtkı’nın yaptığı kadehlere, Necatigil’in inşa ettiği evlere, Necip Fazıl’ın otel odalarına ne demeli?...” (1)

Bâki Ayhan T.’nin sözleri, bir estetik kavrayışı düşünerek söylüyorum, hiç de yeni sözler değil. Bunu da yazarın sözlerinin bir geleneğe bağlandığını; bir yanıyla yeni olanı dile getirirken, bir yanıyla da geleneğe eklenildiğini, belirtmek için yapıyorum. Ahmet Haşim’den bu yana, öncesinde Divan edebiyatı vardır, farklı biçimlerde dile getirilmiş olandır, diyeceğim. Örnek olsun diye söylüyorum; Ferit Edgü “Yazmak Eylemi” adlı yapıtında bir eylemi “101 Metin” halinde yazarak bunu örneklemiştir. Hilmi Yavuz’da da benzer bir durum vardır. Enis Batur için, “sözcüklerle yapma eylemi” başlı başına bir sorunsaldır.

Adlarını verdiğim yazarların ele alış farklılıklarını ortadan kaldırmıyor onları örnek seçmem.

Bâki Ayhan T.’nin sözünü ettiği bütün şiirleri çözümleyerek, bu sözlerini tartışmak mümkün. Bir örnek olması açısından Edip Cansever’in “Masa da Masaymış Ha...” adlı şiirini ele alacağım. Dilenirse diğer şiirlere de dönerim çözümlemek için.

MASA DA MASAYMIŞ HA...

*Adam yaşama sevinci içinde
Masaya anahtarlarını koydu
Bakır kâseye çiçekleri koydu
Sütünü yumurtasını koydu
Pencereden gelen ışığı koydu
Bisiklet sesini çığırık sesini
Ekmeğin havanın yumuşaklığını koydu
Adam masaya
Aklında olup bitenleri koydu
Ne yapmak istiyordu hayatta
İşte onu koydu
Kimi seviyordu kimi sevmiyordu
Adam masaya onları da koydu
Üç kere üç dokuz ederdi
Adam koydu masaya dokuzu
Pencere yanındaydı gökyüzü yanında
Uzandı masaya sonsuz koydu
Bir bira içmek istiyordu kaç gündür
Masaya biranın dökülüştünü koydu
Uykusunu koydu uyanıklığını koydu
Tokluğunu açlığını koydu*

*Masa da masaymış ha
Bana mısın demedi bu kadar yüke
Bir iki sallandı durdu
Adam ha babam koyuyordu*

İlk ağızda şunu söylemek mümkün: Adamın masayla ilişkisinden önce, masa orada var. Bu ilişkiden önce, masaya yönelik “yapma hâli” içinde, adamın bir katkısının olup

KUŞLAR YALINAYAK UÇAR

yaprakların
dalın
yağmurun arasından bakarım

vücudumun gerisine düşer
kar yağınca ayaklarım

uçmak için çabalamadan
o vakit
dimdik dururum

ah!
göçebem
sen yerleşik hayata geçtin de
ben
ne diye kondum yere

bırakıp
yaban düşlerimde
urbalarımı
yalın ayak uçuyorken

olmadığı belli değil metin düzleminde. Adam “var olan”ın üzerinde bir işlem gerçekleştiriyor. Adamın yaptığı işlem yeni, masa yeni değil. Tıpkı Bâki Ayhan T.’nin sözlerinin bir geleneğe eklenmesi gibi adamın eyleyişi de masaya dair önceki işlemlere/geleneğe ekleniyor.

Adam veya Edip Cansever, kendisinden önce gerçekleştirilen ilişkileri elemiyor şiirde. Bâki Ayhan T. eliyor öteki ilişkileri. Onunelediği yerde de bu işlem kendisinin ayaklarına dolaşıyor.

Adam, masanın üst kısmıyla ilişkili. Koyacaklarını masanın üstüne koyuyor, koyma isteği duyuyor. Örneğim adam; masanın hangi ağaçtan yapıldığıyla, boyasıyla, verniğiyle; masayı kimlerin yaptığıyla, masaya kaç çivi çakıldığıyla ilgilenmiyor. Elbette başka ilişkiler de var masayla ilgili; ama adamın ilgilenmediği veya bir başka deyişle söylemek gerekirse Edip Cansever’in yazmadığı.

Adamın “koyma işlemi”nden hareketle bir “masa yaptığı” söyleyecekse, ki Bâki Ayhan T. bunu söylüyor, adam “bakır kâseye çiçekleri koyuyor” bir de. Bâki Ayhan T.’nin ele alışıyla söylemek gerekirse, adam masanın yanında bir de “bakır kâse” yapıyor sözcüklerle.

Bu şiirdeki “bakır kâse” de masaya dahil, denebilir. Ama ben şiirle “özel uzlaşım” kurarak, Bâki Ayhan T., “arada sırada oturduğum şu masa” diyerek bu işlemi yapıyor, kendi isteklenişimi şiirin yerine, hatta dünyanın yerine geçirebilir ve Edip Cansever’in masanın yanında bir de “bakır kâse” yaptığını söyleyebilirim.

Bâki Ayhan T.’nin de işlemi bu. Masaya dair, adamdan önceki, diğer ilişkileri kurduğu “özel uzlaşım”la eliyor ve Edip Cansever’in ve diğer şairlerin “sözcüklerden nesne yaptığını” söylüyor.

Dünyanın hâli böyle değil. Eğer öyle olsaydı bütün nesnelere şiirsel nesne olurdu. Bâki Ayhan T. de... Şiirsel hâllerden başka hâl de kalmazdı yaşanacak.

(1) *Mühür*, Mart-Nisan 2012, sayı: 39.

ROMA'YI BEN YAKMADIM ÇİÇEĞİM

herkesin sana hayran hayran baktığı tepede oturdum bir sigara
içtim çiçeğim
oturdum güneşe karşı aklıma kötü şeyler gelmedi göğe yükselen
suları izledim
bugün güneş birden açtı o yüzden gittim güneşin altına oturdum
/ başka bir şeyin altına oturmam
sonra geldim kendime çay koydum / başka kimseye koymadım /
baktım güneş hâlâ yerindeydi
güneş hâlâ yerindeydi yemeğimi yedim bana afiyet oldu /
baktım herkes bir şeyler yiyordu
sokaklarda tatile çıktım herkes bir yere çıkıyordu / aman bana
çıkmanın dedim / geri bastım çiçeğim
mağazaların önünden geçtim başka şeyin önünden geçmedim /
içim içime sığmıyordu içimi sıkıttım patlattım
su fiskiyesi gibi oldum çiçeğim
çiçekçinin önünden geçerken seni hatırladım bana bir haller
geldi
çiçekler dedim ne güzel iyi ki varlar / böyle ne güzel ne kadar
saf
böyle ne güzel diye bütün çiçekleri koklamak istedim / burnum
erişmedi çiçeğim
sonra beni bir yalnızlık kapladı
hep böyle romantik şeyler gelir beni bulur dedim kendime
acıdım / ama başka bir yerim acımadı
biz bir zamanlar hıçkırma hıçkırma ferdi tayfur dinleyip jilet
çekenlerin arasında hayata kaydık çiçeğim
başka bir şeye kaymadık
dudaklarımı büzerek başımı şöyle bir salladım / iyi ki başka bir
şey sallamadım
trafik polisine el salladım / merhaba dedim, işte ben!
merhaba dedim kuşlar, merhaba kızlar, merhaba lokantalar,
merhaba mükremin amca,
merhaba leventler, merhaba çiçekler, merhaba bebeğim
merhaba hastaneler, merhaba pastaneler, merhaba kerhaneler,
merhaba istasyonlar,
merhaba sayın bakanım, merhaba taklacı güvercin
merhaba akşam sefası, merhaba vapur, merhaba iskele babası,
merhaba şişko pezevenk,
merhaba şerafettin abi, merhaba hamburgerciler
merhaba donsuz gezen yogacılar, merhaba su bidonu, merhaba
kazancı bedii,
merhaba erotik mağanda, merhaba televole, herkese merhaba
herkese merhaba dedim herkes beni yanlış anladı
çıkardım bir sigara daha yaktım çiçeğim / ama roma'yı da
yakmadım

Berker YÖRGÜÇ**AYRILIK DESTANI**

Sonra ikiye ayrıldı deniz.
Kuşlar kaçıştı, ırmak durdu.
Ben oradaydım, sen oradaydın.
Bulut geldi.
Sonra bir bulut daha geldi.
Alıp götürdüler seni.

Artık nereden baksan,
yarısı boş bir bardağım ben.
Deniz gelse dolduramaz.

GERGER

ölüm her zaman yaşlı
dokunmuşsa kime
çocuğa, gence, ihtiyara
yalnızlığı avutuyor babaanne
sıhhat giremiyor kapıdan içeri
odada küfürlü kokuşmuşluk
kuşaktan kuşağa devralınan
uzuvsal tepki
mutsuzluğun değişmez tekrarı
biyolojik tükeniş

parapsikolojisigerger tanrının
erkek dilinin gizemli manifestosu
kadına dair her şeyi kusan
ben olmanın saplantısı arzu
bizden olmayana şiddet yanlısı
en dürüst, samimi eylem
gelen gidenin habercisi

saflığı insanın sevmek
aktarma kayışı kadın
doğal sadakatın bir kısmı yitik
yaşarken şu dargın yılları
gelecekte göz kırpan
aldanmışlık
anılar mezarlığına en direkt
vefasızlık

büyük çocukluk dönemi
acının en yoğun yaşadığı
genelgeçer sonuç
doğaya çağırarak doğacak olanı
kolay iş
uygulamalı dölleme yöntemi
tenin günahkâr nevrozu
benimsemese de tarzını erkeğin
çağırısı soy arayışı

sözcükle, kalple ilişki kurmanın
erkeklerle yatmaktan zor olduğunu
yoğrulduğu, yıprandığı
reddedildiği sevgiler öğretmiş
birbirinin içinde eriyen hayatları
bilemezmiş
gençmiş
bazı şehirler de
bir gecelik sevişmeler gibi
yaşanası gelir ancak
daha az görmeye başlanır
yaşlanınca anneler
bir zamanlar göremeyince
ağlayan yürek
baba daha az sevilir örneğin
birkaç kez oturulmuş arkadaşlar
daha çok özlenir

kendi olmaktan çıkmış babaanne
gerger köyünden uzaklaşalı beri
uykular ger ger
göz, kulak, akıl
en ağır işlevde seyrediyor
yaşlı ölüm
hayat hep genç

Cavit Işık YAVUZ

AKŞAMDAN KALMA YALNIZLIKLAR

denizin köpükten şarkılarına
kapılan şehirler gördüm
çarşıda dükkânların kapısına asılıydı sessizlik

işten kaçıp laflayan güvercinler
o gün evden hiç çıkmamış bir saat kulesi
boyanmaktan yorgun ayaklabılar
ağaçlarda kanatlanmış çocuk resimleri

sigara dumanlarına dokunan kar
kestaneler birahanelere dadanıırken
eskiyen balıkçılar

mor bakışlı kadınlara kalbini yıkatıyor hepsi
parmaklarında ışıyan bir günün
güvercin tespihleri

kapısını çaldım sokaklarda
iklimsiz bir ikindinin
sessizliğin sedirine diz çökmüştü kediler

çöplerle evcilik oynayan çocuklar
ve sabah kuyrukları askerlik şubelerinin

m harfinden kuşlar söylediler bütün şarkıları
kar yağınca keçeleşen şehir kulüplerinde

Ali KARAGÖZ

ÇOBAN ALDATAN

Kimden nasıl sorulur zaman
Aşımına uğrayan kirlenmenin hesabı şimdi
Zehirli buhar soluyor karasabanlı yıllarda
Suyu içilen dereler susuzluğun
Kandırıldığı gözeler kayıp

Kirliliğin değmediği yer yok
Çayırarda aynı sıkıntı
Kayboldu şakayık tırfil kokuları nergis
Kötü kokulardan kaçır olduk
Yılların süreği bu kaçır göçmen
Kuşların konalgalarını değıştirmeleri ondan
Yöremize akan kalabalıkların seslerinden
Üveyiklerin yosun tutan ayak izlerini
Saklayan söğüt ağaçlarının dallarına
Konmaya korkar oldu serçeler
Dönüşsüz bir anı artık irak
Erimli uçuşlarını mevsimlere
Göre ayarlayan göçmen kuşların
Seslerinin duyulması ancak düşlerimizde
Görünür oldu gökyüzünde turnalar
Bildircinlerin yağması yöremizde
Çoban aldatan

Hatice ASILTÜRK ÇETİNKAYA

VAROLUŞUN ŞERHİ

ve insan...
miracında fazla lirik.

varoluşun şerhini
doğuya yaslananlar
yasla sinananlardan iyi bilir.

iyelik eklerini kaybetmiş
bir sözcük
annesiz çocuğun
yanı aşında büyüyen
bir boşluk
azı dişini kaybetmiş
bir cumartesi
kadar
ilişğim aslında.

çağdışı bir değışim
atar ancak
üstümde katmanlaşmış
paranoyak atakları.

susmak beni daha iyi bilmektir
diyorsun.
bak nasıl da kırıyorum
senin için mısıraları.
oysa en çok onlardı bende bütünlenen.

ve insan...
miracında fazla lirik!

tadılacak tüm pozları denedim.
ritimsiz bir sallantıda uyut beni.

Alper T. İNCE

PARKTA

Gece doğmuştu. Aynı köşede
küçük bir çember kurmuştuk.
Birimiz tek eliyle sigara sarıyor,
birimiz ışıkları sayıyordu. Sözde
dünya dönüyordu. Bakakaldık,
çıktığımız kendimizden. Bir salyangoz
kabuğunu kırmış, yürüyordu. Bir ses
hayli kalın, buyurgan: park küçülüyor dedi.
O an anladık parkın büzülüp,
Bizi içine hapsedtiğini.
Boşalttık zembereği
Dumanın altında enkaz, kaldık.

ATOMOS

[XIV. Yüzyıl Konstantinopolis]

[adam:]
suydun, yanaştım
doğru, söz oldum
Bu harlaştım

A Y A Y İ Ç İ N M İ bu üleş?
Yoksa Yoksa üleş için mi bu gün eş!?

[kadın:]
doğru ! suydum, yanaştın, karıştım
sözünden,
meğer birbirini eğen iki doğruymuş
söz sudan, Öz Unutulmuş!

[adam:]
ÖZ ÖZ için mi söz sudan HOP HOP HOP
[şimdilik bu iki sevgilinin uzayda yürüyüşlerinin
efektli olsun]
GÖZ GÖZ için mi sudan söz! TOP TOP TOP

>>[- larını suların
üzerinden surların sözlerine dökerken Fatih Sultan Mehmet,
evrenin boşluğunda sular ve sözler top sesleriyle birbirlerine
karışır, karanlık başka başka sudan ve sözden yankıları
içine almak üzere sonsuz gezimini korur.]

TİK TAK TİK TAK TİK TAK

|||||

Atomos!

ÖNCE BİLGİ PARÇALANIR! Pembe vemor!
S O N R A MADD
E=mc² formülü ile
Fisyon!

Armstrong'un hatırladığı ilk şey
di: aya basarken kendinden içeri

[XXI. Yüzyıl İstanbul:]

[kadın:]
jet skiydin! bindim! ters düz oldum! gittim!
[adam:]
doğru! ters düz bir jet sikiydim!
bindin, indin, gittin

A Y A Y İ Ç İ N M İ ?
YOKSA GÜNEŞ İÇİN Mİ ? SU!
Yoksa Yoksa Heves İçin mi bu
günlük güneş lik HU HU

bir gerçek birbirini doğrulayan iki yanlıştan ibaretmiş meğer

YANKI YANKI YANKI SI BU BOŞLUĞUN
Armstrong'un evine dönüşündeki ilk adım:
“neden her şeyin sonunda sudan bir söz var?”

Haziran 2007– Eylül 2009

Ramis DARA

Ailevi, çevresel, ama en çok içsel etkilerden hareketle
hayata bakış. **Betül Yegül**'ün (1985) –üç bölüm halinde
sunulmuş 33 şiirli– ilk kitabı *Uzun Yalnız Yol*'un yarım özeti bu.

İki sıfatla bir addan oluşan kitap adı, “ömür”ü, “hayat”ı
ifade ediyor olmalı. Ancak şiirleri okuyunca varoluş
sorunsalının da söz konusu olduğu görülüyor ve ad bence bu
alanı kapsamıyor.

Bazı dizeler:

“iki harf arasından yol geçirebilmek için / boşluklarında
gezindiğim oluyor daktiloların” (s. 37),

“ve hep / aynı ayakkabıları giyiyorum / yolu kaybetmeyeyim
diye” (s. 39),

“Çay diye öz suyunu içtim çizilmiş boşluğun” (s. 70),

“Olmayan bir harfim çivinin ucunda / Kendimi batırarak
hissettirebildim size.” (s. 70).

Yeni şiirlerini merak ediyorum Yegül'ün.

Künye: Betül Yegül, *Uzun Yalnız Yol*, Ankara Kitaplığı,
Kasım 2011, 80 s.

*

İlk kitabı 2007'de yayımlanan **Hakkı Çınar**'ın (1976) 5.
kitabı *Mutlu Kadın ve Musiki*, 156 şiir ve şairin bir tür
manifestosu denebilecek “Bilge Ölüm'e” başlıklı bir metninden
oluşuyor. Şiirlerin 18 Kasım 2009 – 8 Temmuz 2011
tarihlerinde yazıldığı belirtiliyor, kitabın başında, şairin adından
hemen sonra, hem de -nedense- tırnak içinde.

Şiir ve yazıları daha çok *Bireylikler* dergisinde yayımlanan,
birkaç şiirine *Akatalpa*'da bizim de yer verdiğimiz Çınar, çok
ilginç bir şair kişiliği sergiliyor. Özetle, yazılmakta olan şiire bir
reddiye ortaya koymaya çalışıyor. Akla, esine (ilham), dizeye,
anlama karşı çıkan şairin genelde konuşma tonuyla sunulan ve
sıradanlıkla akla karşıtlığı bağdaştırmaya çalışan bir şiiri var.

Böyle bir reddiye şiiri öncelikle büyük kent ortamını, büyük
kentlin insansızlık cangılını akla getirir; ama Çınar şiirini
doğasal-kırsal yaşantı üzerine oturtuyor; bu haliyle ilginç.

Ancak epeyce seyrek bir şiir bu; şairi bir an durup bir
muhasabe yapmaz, sert bir tavır ve rafineleşme iradesi ortaya
koymazsa, ulaşacağı bir yerin olduğunu sanmıyorum.

Künye: Hakkı Çınar, *Mutlu Kadın ve Musiki*, Karşı
Yayıncıları, İstanbul, Mart 2012, 144 s.

*

Mehmet Davut Özdal'ın (1986) 22 şiirli ilk kitabının adı,
kitap okunduğunda görülüyor ki şairin kendi adına da bir
gönderme konumunda. (1970–80'lerden Yaşar Miraç'ın
Trabzonlu Delikanlı, Hüseyin Haydar'ın *Acı Türkücü* kitapları
gibi.) Bu gönderme kitapta “M.” ve “Memet” olarak da
tescilleniyor.

Eleştirel-isyankâr bir ruhla İslami duyarlılığı birlikte taşıyan
bir günümüz Türkiye delikanlısının genel, özel ve toplumsal
hayata yönelik gözlemleri, itirazları, önerileri, denebilir şiirlerin
içerik özetiyle ilgili olarak.

Heves dergisinde yayımlanan şiirlerin geneline deneysel şiir
nitelemesi yapılmıştı; Özdal'ın bir bölümü bu dergide
yayımlanan şiirleri için “karşı-şiir” demek daha uygun belki de.

Kitabın havasına, karşı-şiir özelliğine uymasa da, ilgimi
çeken bir ikiliği buraya almak istiyorum:

“sen ve ben bazı kitapların neden yazıldığını /
anlayamayarak bir bütün oluşturduk.” (s. 23)

Mehmet Molla'nın, başıslasın, Mehmet Davut Özdal'ın
şiirinin seyrini merak ediyor; “karşı-şiir”le “şiir”in birleşiminin
kazanç olabileceğini düşünüyorum –öneri kabilinden söylersem.

Künye: Mehmet Davut Özdal, *Mehmet Molla*, 160.
Kilometre Yayınları, İstanbul, Ekim 2011, 64 s.

DÖRTLÜKLER

I

Ölmüş annemin babamın
Hususiyyet ile babamın fotoğrafı
Diyor ki: Enayi yaşıyorsun ya
Bu dertli halin neden

II

Nice şair yaşarken çekildi
Nicesi ölünce unutuldu
Bahçedeki öksüz gül direndi
Sadece o gül

III

Bekle Güneş batsın bugün
Kılıçların sivriligi erisin akşam ile
Sonraya
Kıskanılacak neşeni ertesi güne sakla

IV

Babamla yaşarken konuşamadık
Hele O ölüme giderken hiç
Ölümünden sonra konuşuyoruz
Artık çok sık konuşuyoruz

V

Ölümlerden sonra
Bazı şeyler eksik kalır
Hayır
Her şey ölümlerden sonra tamamlanır

2012

BÜYÜK ŞEHİRDEKİ MÜTHİŞ SİNYAL ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ne çan sesi ne de bir avaze mabetten
Ruh bir nur arar semada bir alyans
Kurt adamlar için arslan payı
Şehrin gecesini teslim alan canavar düdüklüleri
Büyük zekâsı Dr. Jekly'nin, rahiplerin çare bulamadığı
insanın büyük derdi
İnsan her aşırılığa meyyal cennetten kovulmayı göze alacak
kadar
Cennete kabul edilmek için cellathığa dahi gözü kara olacak
kadar
Görkemli cübbeler içinde Engizisyon Yargıçları

Kışkırtır cinayetleri ruha kudret verir Absinthe
Soğukkanlılıkla icra olunur bazı toplu katliamlar
Sokağa adım atar atmaz devreye giren o müthiş sinyal
Deli, hünsa, fahişe cümle acuzeler, atılmışlar, horlanan
Büyük infaz didik didik edilir eşkâli ruhu hayatı hikâyesi
Balkonlarda asar kendini bazı reşit olmayan kızlar
Polislerin çelik yelekleri var çelik ciğerleri var devletin
Şöhret bu iğreti korkuluk candan pahalı insanın hayaleti

Cesetlerine dahi sahip çıkmaktan alıkoyan
Evladı dahi mahcup kılan damga
Nöbet mahallinde intihar eden nefer
Kanıtlamak zorundadır suçsuzluğunu
Cümle furu korkar bu ağır mirastan
Peçe gizleyemez yüzdeki utanç eğrisini
Bazı çirkin kadınlar korkar aynalara bakmaktan

Ölüme mahkûm
Zafer kazanan kötü adam
Marşlar heykeller

Ölü gömülür gömülmez
Açılır mezar zira iştahlıdır ahali
Sırlar konuşmaya başlar
Fısıltıyla ifşa olunan dehşet
Delinmiştir bazı ailelerin kutsal zırhı
Ve memnudur burjuva hukukunda reddi miras

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara	Katkı Payı	: 25 TL.
Yayın Danışmanları	: İhsan Üren, Gültekin Emre, Serdar Ünver, Yalçın Oğuz.	Posta Çeki	: Ramis Dara adına açılmış 6025702 numaralı hesap.
Yayın adresi	: Oğuz Eczanesi Atatürk Caddesi 101 / B Osmangazi – BURSA	Banka hesabı	: Ramis Dara adına Finansbank Fomara Şubesindeki 21329696 numaralı hesap.
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer – BURSA)	Baskı	: Akın Erim Matb. Hocalizâde Cad. 7/27 Setbaşı – BURSA
Yazışma Adresi	: PK 68 16361 Ulucami – BURSA		
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* (www.akatalpa.com), şair ve yazarlarının başışladıkları telifler, İhsan Üren'in ve başka bazı şiir dostlarının sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.

